

Који је твој
омиљени цвет?

ЗАНИМЉИВА ЊИШАЊА И ОДГОВОРЦИ БИЉКЕ

Које је твоје
омиљено
воће?

Да ли некад
пожелиш да
загрлиш дрво?

Да ли би радије
да ти пријатељ
буде шмиш или
пчела?

Које је твоје
омиљено
поврће?

Да ли би радије
гусеницу или
лептира за
пријатеља?

Написала Камила де ла Бедојер
Илустровао Тим Баџен

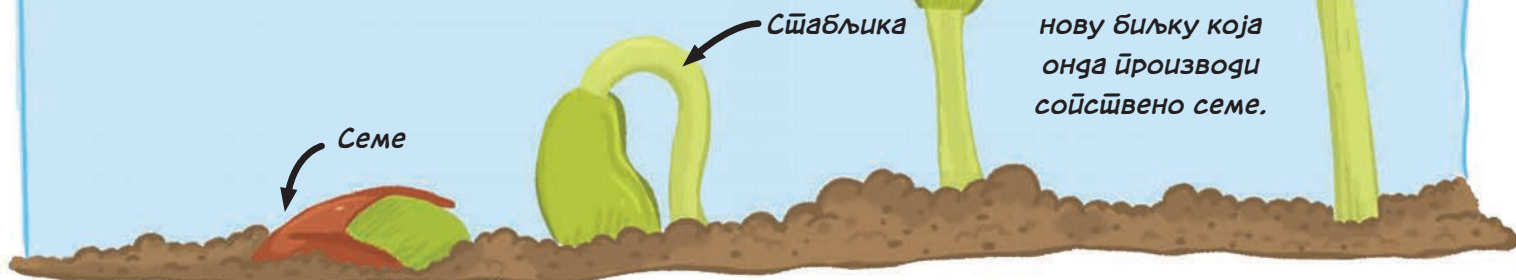
Шта су биљке?

Биљке су жива бића
и моћу да чине разне ствари.

① Праве нове биљке

Биљке немају децу, али моћу да направе нове, истовешне биљке. То се зове **репродукција** и већина биљака је врши иако што производи семе.

Семе израсћа у нову биљку која онда производи сличено семе.

② Дишу

Биљке **удишу** ваздух кроз ситне отворе на листовима.

③ Пречишћавају ваздух

Биљке су сјајне јер производе **тас** који се зове кисеоник када дишу – **тај тас** нам је неопходан за животи!

④ Имају чула

Билке немају очи али моћу да осеће све-шлосћ, додир, мирис, а моћу и да чују.

⑤ Померају се

Билке окрећу своје лисћове ка Сунцу. И семе шакоће пушује. Неке семенке које ветар однесе ситићну веома далеко.

Идем да нађем згодно место да израстем у нову бильку!

⑥ Храпе се

Неке билке се хране инсекцима, али већина прави соисшвену храну. Она им служи да...

Ја сам леплива билька росума и хватам бубе за вечеру!

Из мајушној жира...

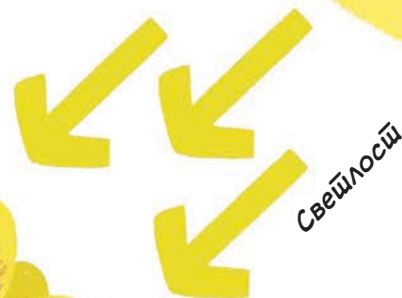
... може израсти моћни храст.

⑦ ... расту

Већина бильака – чак и високо дрвеће – зајочне живош као малено семе, али убрзо порасиће и промени се.

Могу ли билке да оћладне?

Билке не осећају ћлад на иста начин као животиње, али им јесте потребна храна. Животиње своју храну једу, а билке могу да произведу онолико хране колико им је потребно.

Билка у цвату

Цвешћ

Лист

Сћабљика

Храну коју произведем могу да складишћим на различитим местима и тако је сачувам за зиму.

Кисеоник излази

Ућљен-диоксид улази

Зашћто је листће зелено?

Збоћ шћоћа шћо у себи сакрћи зелену материју која се зове хлорофил. Он ћомаже биљци да ућије енерћију из светлосћи и да је ћрећвори у храну.

Билке користе сунчеву светлост да ућљен-диоксид и воду из ваздуха претворе у храну. То се зове фотосинтеза.

Корен билке ућија воду из земље.

Кореће шћакоће ућија минерале који биљци ћомажу да расће.

Како биљке прехрањују свет?

Биљке су прва карика у већини ланаца исхране. Тако се назива међусобна зависност живих бића када је у питању исхрана. Живошине једу биљке – воће, поврће, кошњаво воће и семенке – а неке једу и груте живошине.

Ланац исхране показује како енергија и хранљиве материје прелазе са једног живог бића на друго.

Зашто биљкама опада лишће?

На јесен већина лисцова промени боју и опадне. То се дешава да би биљка могла да сачува воду и енергију током зиме, да би после могла да сивори ново лишће у пролеће.

Да ли знаш?

Соларни панели раде на исти начин као лишће јер упијају енергију сунчеве светлости. Ми користимо ту енергију да бисмо произвели струју.

Билке су чудо! Док упијају светлост да би себи направиле храну, истовремено расхлађују ваздух. То помаже да се регулише температура на Земљи.

Нутријенти су све намирнице, минерали и витамини који су нам потребни да живимо и растемо.

Ако једемо банане, можемо бити срећнији!
Оне садрже нутријенте који чине да се осећамо добро и да лако спавамо.

Сидљива мимоза је врло срамежљива! Ако је нешто додирне, брзо склапа све своје листове. То је мудар начин да сиречи друге да је поједу.

Ијао!

Фуј!

Када поједине билке чују како тусеница једе у њиховој близини, производе сустанцу тачног укуса како би их тусеница оставила на миру!

Само један **СЛОН** поједе
200 кт биљака сваког дана.

Биљке из **породице козлаца**
имају највеће листове. Неке имају
срцолике листове који могу бити
широки више од 3 метра.

Ја сам јапански
ладолеж и у току
дана променим
боју од љубичасте
до плаве.

Неке биљке могу да „поцрне“ на
сунцу. Мењају боју како се
загревају у току дана.

Ммм, даш лепо
миришеш!
Обмотаћу се око
тебе.

Биљке немају нос, али неке од њих
осећају мирисе. **Вилина косица**
расиће на другим биљкама. Може да
нађуши своје омиљене биљке и да
расиће ка њима.

Које биљке шкљоцају, жваћу и лепљиве су?

Неке биљке не праве храну само од светлости већ једу и сићне животиње! То су шакозване карниворне биљке или месождерке.

Ми живимо на тамним, влажним местима без мноћо светлости од које дасмо правиле храну, па једемо ситне инсекте да дасмо преживеле.

Како биљке ловe инсекте?

Венерина мухоловка има лисћове у облику замке, прекривене глацицама. Када паук, мува или дрући инсекћ доћакне глацице, клоћка се заћвара! Инсекћ покушава да се ослободу, али излаза нема.

Шкљоц!

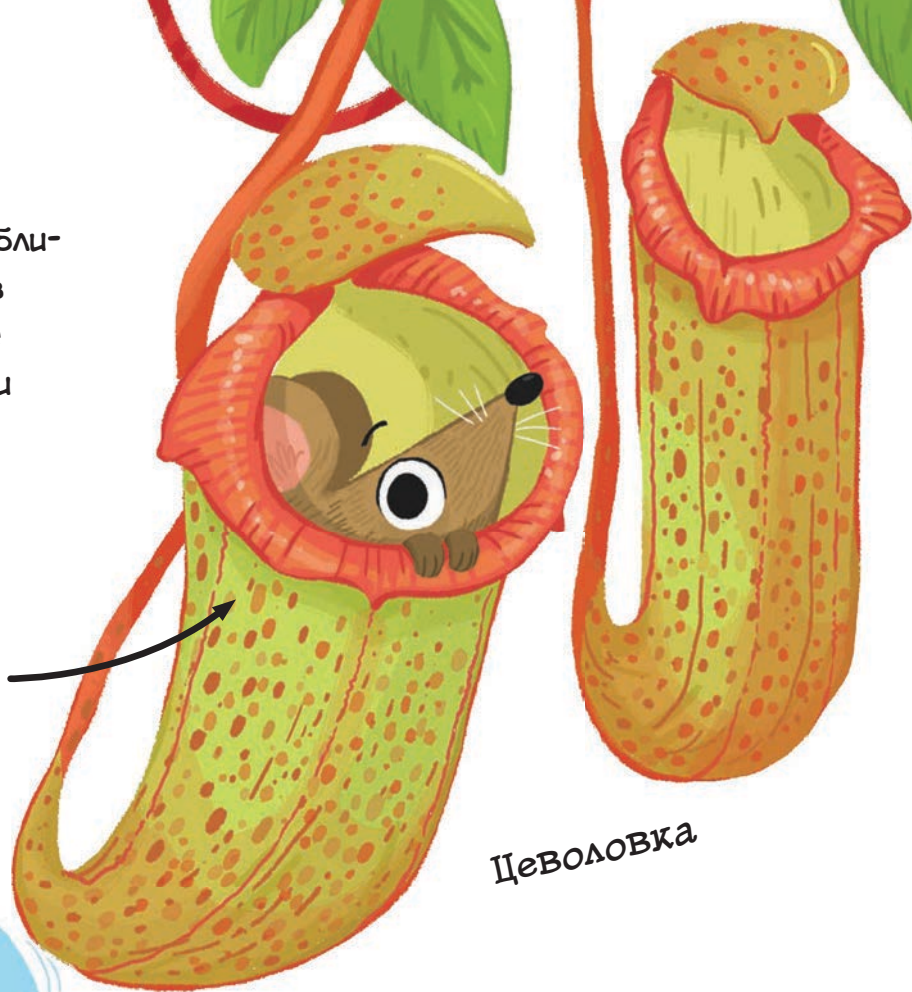
Венерина мухоловка

Која дилка утапа своју храну?

Билке цеволовке имају лишће у облику врча који се њуни водом. Њихов мирис мами сишње животиње које онда уљадају у врч и даве се у води која се шамо налази.

Неке цеволовке су
шoliko велике да
могу ухваиши
мишеве и жабе!

Цеволовка

Флас!

Које дилке зародљавају уз помоћ лепка?

Росуља

Када зародим свој
плен, правим течност
која дуду претвара у
кашу.

Росуље њо себи имају црвене
кашлице које изгледају укусно
и ѡривлаче бубе. Заправо је
реч о врсиш лейка и када буба
слеши на билку, залеи се.
Билка се шада ѡресавија и
ѡочиње да једе бубу. Мљац!

Зашто је цвеће лепо?

Цвећови имају важан задатак – зове се опрашивање – и већини су потребни инсекти да би га извршили. Боја, мирис и облик цвећа је оно што инсекте привлачи биљци како би је опрашили.

Полен расте у прашницима – мушком делу цвећа.

Полен пада овде и спушта се низ стубић до плодника где прави ново семе.

Разнобојне лашце привлаче инсекте.

Зрнца полена су веома слатка и личе на жути или наранџасти прах.

Шта је опрашивање?

Биљке производе полен. Он настаје у мушком делу биљке и спаја се са јајном ћелијом цвећа да би настало ново семе. Инсекти носе полен са једног цвећа до јајне ћелије другог. То се зове опрашивање.

Цвећови производе нектар у подножју лашца. То је слатка течност коју инсекти обожавају.

Јајна ћелија се налази у семену замешку. То је женски део биљке.

Зашто пчеле имају корпице?

Неке пчеле имају посебне избочине на ножицама које користе као корпице за разношење полена који сакупе са цветова.

Пчела

Полен

Ја сакупљам полен са цветова који користимо као храну у нашој кошници.

Цвет банане

Шиммиш

Зашто је банани потребан шиммиш?

Дрво банане, какаовца и манџа обрађују шиммиши. Они слећу на цветове да би пили нектар, полен се залеи за њих и они га преносе са једне биљке на другу. И пшце и мољци могу обрађивати неке биљке.

Мољац

Орлови нокти

Ја лепо миришем ноћу да привучем мољце да слете и опраше ме.